

Főoldal>Jogi lépések indítása>Hol és hogyan?>Melyik ország joga alkalmazandó?

Az átmeneti időszak vége előtt indított, folyamatban lévő polgári eljárásokat az uniós jog alapján fogják lefolytatni. Az európai igazságügyi portálon 2024 végéig még olvashatók lesznek az Egyesült Királyságra vonatkozó releváns információk, az országgal kötött kölcsönös megállapodás alapján.

Melyik ország joga alkalmazandó?

Skócia

1 A hatályos jogszabályok forrásai

1.1 Nemzeti szabályok

Skócia önálló és „vegyes” jogrendszerrel rendelkezik. Az európai jogrendszerek, valamint a common law jelentősen befolyásolja az „alkalmazandó jog” területét. Skócia külön jogrendszert képez az Egyesült Királyságon belül, és az Egyesült Királyságon belüli, valamint a ténylegesen nemzetközi esetek meghatározásához is szükség van a kollíziós szabályokra. Amikor az Egyesült Királyság részes felévé válik egy alkalmazandó jogra vonatkozó szabályokat tartalmazó nemzetközi megállapodásnak, általában úgy döntenek, hogy ugyanazokat a szabályokat alkalmazzák az Egyesült Királyságon belüli összeütközésekre is, bár erre általában nincs kötelezettség. A skót jogban nemzetközi magánjognak vagy kollíziós jognak nevezik ezt a jogterületet. Angliához és Waleshez hasonlóan a közvetlenül alkalmazandó uniós rendeletekből ered számos szabály. Polgári és kereskedelmi ügyekben ezek a következők: a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 593/2008/EK rendelet („Róma I.”) és a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló 864/2007/EK rendelet („Róma II.”). A szerződésekről (alkalmazandó jog) szóló 1990. évi törvény (amely az 1980. évi római egyezményt hajtotta végre) továbbra is releváns a 2009. december 17. előtt megkötött szerződések vonatkozásában (a Róma I. rendelet az ezen a napon vagy azt követően kötött szerződésekre vonatkozik). A nemzetközi magánjogról (vegyes rendelkezések) szóló 1995. évi törvény csak azokra az esetekre vonatkozik, amelyekre nem terjed ki a Róma II. rendelet (a rendelet azokra az esetekre alkalmazandó, amikor a kár 2009. január 11. után következett be). Más jogterületeken általában a common law alkalmazandó. Skóciában a családjog forrása a common law, a törvények (gyakran a Skót Jogi Bizottság ajánlásait követik), valamint az uniós és a nemzetközi kötelezettségek.

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

A végrendeleti intézkedések szabályaival kapcsolatos kollíziókról szóló 1961. évi hágai egyezmény.

A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 1980. évi római egyezmény (a 2009. december 17-én vagy azt követően kötött szerződések vonatkozásában a Róma I. rendelet váltotta fel).

A bizalmi vagyonkezelésre és elismerésére alkalmazandó jogról szóló, 1985. július 1-jei hágai egyezmény.

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

Nincs tudomásunk az alkalmazandó jog megválasztására vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó olyan kétoldalú egyezményről, amelynek az Egyesült Királyság a szerződő fele.

Megjegyzendő azonban, hogy bár az 1980. évi Római Egyezmény és a Hágai Egyezmény lehetővé teszi valamely állam számára, hogy az alkalmazandó jog megválasztására más szabályozást alkalmazzon a „belső” összeütközések esetén – például az angol, walesi és skót jogszabályok összeütközése esetén –, az Egyesült Királyság nem él ezzel a lehetőséggel. A Római Egyezmény (a 2009. december 17. előtt megkötött szerződések vonatkozásában) és a Hágai Egyezmény szabályai ezért alkalmazandók az Egyesült Királyság különböző államai közötti összeütközésekre, valamint a nemzetközi összeütközésekre.

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

A skót bíróságokon a külföldi (azaz nem skót) jogot csak akkor alkalmazzák, ha azok a nemzeti kollíziós szabályok szerint alkalmazhatók, és kizárólag abban az esetben, ha a rá hivatkozó szándékozó fél hivatkozik rá és bizonyítja. Ez a szabály a bizonyításra és az eljárásra vonatkozik, ezért az uniós rendeletek nem váltják fel.

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

A vissza- és továbbutalás az az eljárás, amelynek során az eljáró bíróság elfogadja a külföldi jogot kollízió esetén. Ez lényeges lehet számos jogterületen, például az öröklési jogban és a családjogban, bár a skót ítélkezési gyakorlat kevésbé foglalkozik a vissza- és továbbutalással. Az uniós rendeletek (például az Róma I. és Róma II. rendelet) kizárják a vissza- és továbbutalás alkalmazását, és ezt a megközelítést követi a nemzetközi magánjogról (vegyes rendelkezések) szóló 1995. évi törvény a jogellenes károkozás tekintetében.

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

Ezt a kérdést úgy kezelik, hogy meghatározzák azt az adott időpontot, amikor alkalmazni kell a kapcsoló tényezőt. Az ingó vagyontárgyak átruházására annak a helynek a joga irányadó, ahol a vagyontárgy a tulajdonjogot átruházó esemény bekövetkezésének időpontjában volt.

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

A skót bíróság megtagadhatja az egyébként alkalmazandó külföldi jog alkalmazását, ha az ellentétes a skót közrenddel. Noha a „nemzetközi közrend” kifejezést ebben a szövegkörnyezetben nem használjuk, a „skót közrenddel ellentétes” kifejezés azt jelenti, hogy a kérdéses jogot elfogadhatatlannak tekintik még abban az esetben is, ha olyan nemzetközi úgyról van szó, amelyben a skót jogot nem kellene alkalmazni. A skót közrend forrásai néhány esetben a nemzetközi megállapodások vagy normák, különösen az emberi jogok európai egyezménye.

Ezenkívül mind a Róma I., mind a Róma II. rendelet biztosítja az eljáró bíróság országának joga szerint feltétlen érvényesülést kívánó kötelező szabályok alkalmazását, függetlenül a szerződésre egyébként alkalmazandó jogtól. A skót jogban nem sok ilyen szabály létezik, és ezek főleg az Egyesült Királyság egész területén érvényes törvényekben találhatóak. Példaként említhetjük a jogosulatlan személyek által vagy azok útján, vagy az ügyfél jogellenes tájékoztatását követően kötött befektetési megállapodások végrehajthatatlanságát a pénzügyi szolgáltatásokról és piacokról szóló 2000. évi törvény 26. és 30. §-a alapján.

2.5 A külföldi jog bizonyítása

A külföldi jog tartalma ténybeli elem, és a feleknek kell előterjeszteni a bizonyítékokat, és a bírónak e bizonyítékok elemzése alapján kell következtetéseket levonni. A bíró önállóan nem vizsgálhatja és alkalmazhatja a külföldi jogot. Ha a bizonyítékok ellentmondásosak, a bírónak kell eldönteni, melyik fél véleménye tűnik elfogadhatóbbnak, és ennek érdekében megvizsgálhatja a külföldi jogszabályokat és jogeseteket, amelyekre bizonyítékként hivatkoztak.

Azon szabály alól, hogy a külföldi jog ténybeli elem, az egyetlen kivételt az jelenti, ha az Egyesült Királyság valamely részéről fellebbezést terjesztenek elő az Egyesült Királyság legfelsőbb bíróságához, a legfelsőbb bíróság bármely más, Egyesült Királyságon belüli állam jogát alkalmazhatja, annak ellenére, hogy nem bizonyították bizonyítékokkal a jog tartalmát. Ennek oka, hogy a legfelsőbb bíróság az Egyesült Királyság valamennyi államának bírából áll, és alkalmasnak tartja magát, hogy alkalmazza bármely ilyen állam jogát.

Ha bizonyítani kell a külföldi jogot, ezt általában szakértő tanúk útján teszik. Nem elegendő egyszerűen egy szöveget, például egy külföldi törvényt a bíróság elé terjeszteni, a bíróság ugyanis nem tartja magát alkalmasnak arra, hogy a külföldi joganyagot értelmezze vagy alkalmazza olyan személy iránymutatása nélkül, aki megfelelően ismeri az adott jogrendszert. Szakértői bizonyítékot nyújthat bárki, aki megfelelő tudással vagy tapasztalattal rendelkezik, még abban az esetben is, ha nem jár el jogásként az érintett másik államban. Felkérhetők például tudományos szakemberek.

Ha a felek nem értenek egyet a külföldi jog tartalmával kapcsolatban, ezt általában szakértők szóbeli bizonyítékaival kell bizonyítani, amelyek során hivatkozhatnak iratokra, amelyek a bíróság elé terjeszthetők. Ha nincs vita a felek között, a felek egyszerűen megállapodhatnak egymással, vagy bizonyító erejű írásbeli nyilatkozatot nyújthatnak be.

Azt vélelmezik, hogy a külföldi jog megegyezik a skót joggal. Ez a vélelem nyilvánvalóan megdönthető olyan bizonyítékokkal, amelyek meggyőzően bizonyítják a külföldi jog (eltérő) tartalmát.

3 Kollíziós jogi szabályok

3.1 Szerződéses kötelek és jogi aktusok

Kollízió esetén polgári és kereskedelmi ügyekben a szerződéses kötelezettségekre a Róma I. rendelet (a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 593/2008/EK rendelet) közvetlenül alkalmazandó. Az univerzalitás elve azt jelenti, hogy a Róma I. rendeletben meghatározott bármely jogot alkalmazni kell, függetlenül attól, hogy az valamely uniós tagállam joga-e.

A Róma I. rendelet nem vonatkozik a bizonyítási vagy az eljárási kérdésekre; ezekre továbbra is az eljáró bíróság országa szerinti jog az irányadó. Kivételt képeznek a bizonyítási teher meghatározására vonatkozó szabályok, amelyekre a Róma I. rendelet értelmében a szerződéses kötelezettségekre a rendelet alapján irányadó jog az irányadó. Többek között az elvülésre és a határidő lejártához fűződő jogvesztésre, az értelmezésre, a szerződéssel létrehozott kötelezettségek teljesítésére és a kötelezettségszegés következményeire a Róma I. rendelet alapján alkalmazandó jog az irányadó.

A Róma I. rendelet legjelentősebb szabályait az alábbiakban foglaljuk össze. Ha a felek kifejezetten megválasztották az alkalmazandó jogot, vagy az a szerződés rendelkezéseiből vagy az eset körülményeiből kellő bizonyossággal megállapítható, ez a jog alkalmazandó.

A jogválasztás szabadságának vannak korlátai. A Róma I. rendelet 3. cikke alapján, ha a felek megválasztották az alkalmazandó jogot, de valamennyi, „a jogviszonyra vonatkozó egyéb lényeges tényállási elem” más országhoz kapcsolódik, a jogválasztás nem szüntetheti meg a másik állam azon jogszabályi rendelkezéseinek hatékony érvényesülését, amelyekről megállapodás útján nem lehet eltérni. A 9. cikk értelmében alkalmazni kell valamely állam imperatív rendelkezéseit abban az esetben is, ha a felek nem éltek a jogválasztás szabadságával. Továbbá, a fogyasztói és a munkaszerződésben a választott jog nem foszthatja meg a fogyasztót vagy a munkavállalót azon jogrendszer kötelező szabályai által nyújtott védelemtől, amelyet jogválasztás hiányában alkalmaznának.

Kifejezett jogválasztás hiányában, vagy ha az nem állapítható meg kellő bizonyossággal, a Róma I. rendelet 4. cikke további szabályokat állapít meg az irányadó jog meghatározására, amely gyakran annak a félnek a szokásos tartózkodási helyéhez kapcsolódik, aki nem fizeti meg az áru vagy szolgáltatás ellenértékét, például az eladó adásvételi szerződés esetén, a kölcsönadó bankkölcsön esetén vagy a kezes kezességvállalási szerződés esetén. Ez a vélelem megdönthető azon ország javára, amelyhez a szerződés nyilvánvalóan szorosabban kapcsolódik. A Római Egyezményvel kapcsolatos esetjog, amely adott esetben továbbra is releváns marad a Róma I. rendelet értelmezésével összefüggésben, megerősíti, hogy a vélelem megdöntéséhez legalább a tényezőknek egyértelműen túlsúlyban kell lenniük a másik ország javára. A Caledonia Subsea kontra Microperi SA precedensértékű skót ügyben a bírák többsége tovább ment, és kijelentette, hogy a vélelmet csak akkor lehet megdönteni, ha az eset kivételes körülményei között a szerződés jellegéből adódó teljesítést végző fél szokásos tartózkodási helyének nincs valódi jelentősége.

3.2 Szerződésen kívüli kötelmi viszonyok

A Róma II. rendelet (a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló 864/2007/EK rendelet) a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra terjed ki kollízió esetén polgári és kereskedelmi ügyekben. A kárnak be kell következnie vagy valószínűleg be kell következnie ahhoz, hogy a Róma II. rendeletben meghatározott szabályok alkalmazhatók legyenek. A kár fogalmát úgy határozza meg a Róma II. rendelet, hogy az magában foglalja a jogellenes károkozásból, a jogalap nélküli gazdagodásból, a megbízás nélküli ügyvitelből (megfelelő felhatalmazás nélkül, más személy ügyeivel kapcsolatban végrehajtott cselekményből eredő szerződésen kívüli kötelmi viszony) vagy a culpa in contrahendóból (a szerződéskötést megelőző cselekményekből származó szerződésen kívüli kötelmi viszony) származó valamennyi következményt. A Róma II. rendelet nem terjed ki a jó hírnév megsértésével kapcsolatos ügyekre vagy a külföldi jog szerint az ezzel egyenértékű követelésekre.

A Róma II. rendelet értelmében a jogellenes károkozásra vonatkozóan az általános szabály az, hogy a kár bekövetkezésének helye szerinti jogot kell alkalmazni. Külön szabályok határozzák meg az alkalmazandó jogot a szerződésen kívüli kötelmi viszonyok bizonyos típusaira, ideértve a termékfelelősséget, a tisztességtelen versenyt, a környezetvédelmi károkozást és a szellemi tulajdonjogok megsértését. A Róma II. rendelet szabályokat állapít meg a jogalap nélküli gazdagodással, a megbízás nélküli ügyvitellel és a culpa in contrahendóval kapcsolatban is. A Róma II. rendelet lehetővé teszi a felek számára, hogy bizonyos körülmények között megválasszák az alkalmazandó jogot. A Róma II. rendelet azonban korlátokat állapít meg az eljáró bíróság országának jogában meghatározott szabályok – a rendelet szabályainak alkalmazása révén történő – elkerülésével, valamint a választott országtól eltérő ország szabályainak elkerülésével kapcsolatban, amennyiben a kárt okozó esemény bekövetkezésének idején valamennyi jelentős tényállási elem az adott országban található.

Skóciában vannak bizonyos esetek, amelyekre nem a Róma II. rendelet, hanem a nemzetközi magánjogról (vegyes rendelkezések) szóló 1995. évi törvény vagy a common law alkalmazandó.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

Lakóhely

Skóciában a 2006. évi skót családjogi törvény 21. §-a eltörölte a házasságon kívül született gyermek jogállását. Ennek következtében a 2006. évi törvény 22. §-ának (2) bekezdése előírja, hogy amennyiben a) a 16 év alatti gyermek szüleinek lakóhelye ugyanabban az országban található; és b) a gyermek az egyik vagy mindkét szülővel él együtt, a gyermek lakóhelyének ugyanabban az országban kell lenni, mint a szülei lakóhelyének. Egyéb esetekben a 22. § (3) bekezdése előírja, hogy a gyermek lakóhelye abban az országban van, amelyhez az adott időpontban a legszorosabb kapcsolat fűzi a gyermeket.

A 16 évesnél idősebb személyek esetében továbbra is a korábbi lakóhely alkalmazandó, kivéve, ha más lakóhelyet választanak. A választott lakóhely elfogadásához a természetes személynek ténylegesen át kell költözni abba az új országba, ahol tartózkodni szeretne, valamint a szándékának arra kell irányulni, hogy feladja a korábbi lakóhelyét, és állandó jelleggel az új országban lakik. Ha a választott lakóhelyet elhagyják, a születés kori lakóhely feléled, hogy kiküszöbölje a lakóhely hiányát, amíg új lakóhelyet nem választanak.

A házasság személy lakóhelyét a másik házastársától függetlenül vizsgálják.

A lakóhelyről és a házassági eljárásról szóló 1973. évi törvény 1. §-a értelmében a házasságban élő nő a lakóhely tekintetében ugyanolyan jogokkal rendelkezik, mint bármely más személy. Ha azonban a házasságban élő nő az 1973. évi törvény előtt kötött házasságot (és ezáltal a korábbi jogszabály alapján a férje állandó lakóhelyét szerezte meg), akkor továbbra is megtartja ezt a lakóhelyét, kivéve, ha azt elhagyja, vagy új választott lakóhelyet szerez.

Név

A gyermek nevének meghatározásához való jog a szülői felelősség és jogok része. A gyermekekről szóló 1995. évi skót törvény 11. §-a előírja a bíróság számára a szülői felelősséggel és jogokkal kapcsolatos minden jogvitában, hogy kiemelt szempontként kezelje a gyermek jólétét.

Skóciában a nagykorú személyek általában tetszőleges néven hívhatják magukat, feltéve, hogy nincsenek csalárdíjazások. Bármely 16 éves felüli személy, akinek a születését Skóciában anyakönyvezték, vagy akit Skóciában fogadtak örökbe, névváltoztatást kérhet a Skót Nemzeti Anyakönyvi Hivataltól. E szolgáltatás igénybevétele azonban nem kötelező. A névváltoztatásról további információk találhatóak a [Skót Nemzeti Anyakönyvi Hivatal](#) honlapján.

Szerződésalkötési képesség

A szerződésalkötési, végintézkedési stb. képességet különböző jogszabályok szabályozzák attól függően, hogy mivel kapcsolatban merül fel a cselekvőképesség kérdése. A cselekvőképességhez szükséges életkorról szóló 1991. évi skót törvény bizonyos körülmények között bír jelentőséggel. A cselekvőképességhez szükséges életkorról szóló 1991. évi skót törvény értelmében 16 éves vagy annál idősebb személy cselekvőképességgel rendelkezik bármely ügylet megkötésére. Az ennél fiatalabb személy bizonyos – a törvényben meghatározott – esetekben rendelkezik cselekvőképességgel.

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

A skót jog szülői jogokkal és felelősséggel ruházza fel a szülőket (és bizonyos más személyeket, akik cselekvőképességgel rendelkeznek a gyermek gondozása tekintetében). A gyermekekről szóló 1995. évi skót törvény tartalmazza a szülői jogokkal és felelősséggel kapcsolatos rendelkezéseket. A skót jog alkalmazandó, ha a skót bíróságok rendelkeznek joghatósággal az 1996. évi Hági Egyezményben és a Brüsszel IIa. rendeletben foglalt szabályok alapján. Az örökbefogadásról és a gyermekekről szóló 2007. évi skót törvény szabályozza az örökbefogadási ügyeket.

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

Skóciában a házasság csak bizonyos feltételek teljesülése esetén válik érvényessé. A házasságkötésnek nem lehet akadálya egyik fél esetében sem, mindkét félnek teljes körű cselekvőképességgel kell rendelkeznie, és teljes mértékben bele kell egyezni a házasságba.

A 2006. évi skót családjogi törvény 38. §-ának (1) bekezdése előírja továbbá, hogy a házasságkötésnek meg kell felelni a házasságkötés helye szerinti jog által megkövetelt alakításoknak. Ez kiterjed a házasságkötés érvényességére és elemeire, például bizonyos szöveget kell-e mondani, a házasságot egy adott helyen kell-e megkötöni, meghatalmazás útján lehet-e házasságot kötni.

Valamely személynek közvetlenül a házasságkötés előtti lakóhelye szerinti jog határozza meg, hogy az adott személy rendelkezett-e házasságkötési képességgel, valamint azt, hogy teljes mértékben beleegyezett-e a házasságba (2006. évi törvény 38. §-ának (2) bekezdése). Skóciában a házasságkötés alsó korhatára 16 év. A beleegyezést illetően valódi és megfontolt beleegyezésre van szükség mindkét házasulandó részéről.

Skócia a házasságról és a bejegyzett élettársi kapcsolatáról szóló 2014. évi skót törvény elfogadását követően elismeri az azonos neműek házasságát. Az elismerés kiterjed az azonos neműek Skóciában és más országban kötött házasságára is.

Feltéve, hogy a házasságnak nincs jogi akadálya, bárki köthet házasságot Skóciában. A lakóhelyre vonatkozóan nincs követelmény a Skóciában házasságot kötő párok számára, bár az Európai Unió kívülről érkező személyek számára szükség lehet bevándorlási ellenőrzésre.

Bejegyzett élettársi kapcsolat és azonos neműek közötti házasság

A skót jog a bejegyzett élettársi kapcsolatáról szóló 2004. évi törvény értelmében elismeri a bejegyzett élettársi kapcsolatot is. A 2004. évi törvény 85. §-a előírja, hogy bejegyzett élettársi kapcsolat akkor jön létre, amikor a jelen lévő két azonos nemű személy két, legalább 16 éves tanú és egy meghatalmazott anyakönyvvezető előtt aláírja a bejegyzett élettársi kapcsolatra vonatkozó kitöltött formanyomtatványt.

A 2004. évi törvény külön rendelkezéseket tartalmaz az Egyesült Királyságon kívül létrejött bejegyzett élettársi kapcsolatokról is. Az azonos neműek között az Egyesült Királyságon kívül jogszerűen megkötött élettársi kapcsolatot Skóciában bejegyzett élettársi kapcsolatnak kell tekinteni, feltéve, hogy megfelel a 2004. évi törvényben meghatározott feltételeknek.

Együttélés

Skóciában általános szabály, hogy ha egy pár úgy él együtt, mintha házasságban lennének, az együttélés bizonyos jogokat és kötelezettségeket hoz létre. A 2006. évi skót családjogi törvény rendelkezik az együttélő párok jogairól (amelyek egyformán vonatkoznak mind az azonos, mind a különböző nemű párokra).

Például a 26. § rendelkezik bizonyos háztartási ingóságokkal kapcsolatos jogokról; a 27. § a pénzeszközökkel és vagyonnal kapcsolatos bizonyos jogokra hivatkozik; a 28. § rendelkezik a különválás esetén a vagyoni viszonyok rendezéséről; a 29. § rendelkezéseket tartalmaz a vagyoni viszonyok rendezéséről, ha az egyik élettárs végintézkedés tétele nélkül hunyt el; valamint a 30. § rendelkezik a bántalmazással szembeni védelem érdekében a védelmi intézkedést elrendelő bírósági határozatról.

A házasság felbontása és a különválás

A házasság felbontása és a különválás tekintetében az Egyesült Királyság jogszabályai – nevezetesen a lakóhelyről és a házassági eljárásról szóló 1973. évi törvény, valamint a bejegyzett élettársi kapcsolatáról szóló 2004. évi törvény – rendelkeznek arról, mikor rendelkeznek joghatósággal a skót bíróságok a házasság felbontása és az élettársi kapcsolat megszüntetése ügyében. További tájékoztatás található a [Skót Bírósági Szolgálat](#) honlapján.

Tartás

A tartással kapcsolatban a Munka és Nyugdíjügyi Minisztérium törvényben előírt [gyermektartási szolgálatot](#) működtet Nagy-Britanniában.

Skóciában az 1985. évi skót családjogi törvény is rendelkezik a családtagokkal (például házastársakkal és gyermekekkel) szembeni tartási kötelezettségekről. A tartási kötelezettség az adott körülmények között észszerű támogatás nyújtásának kötelezettsége.

3.6 Házassági vagyoni rendszerek

Skóciában törvényi rendszer van a házasság felbontása vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetése esetén a vagyoni viszonyok rendezésére. A skót jog meghatározza azokat az elveket, amelyeket figyelembe kell venni a vagyoni viszonyok rendezése és a házassági vagyon felosztása során, és ezeket az elveket az 1985. évi skót családjogi törvény tartalmazza.

A skót törvény általános szabálya az, hogy a házassági vagyon nettó értékét méltányosan kell megosztani a felek között, kivéve, ha a méltányos és egyenlő megosztással szemben nem áll fenn indok. A házassági vagyonhoz tartozik a házastársak vagy a bejegyzett élettársi kapcsolatban élő élettársak tulajdonát képező minden olyan vagyontárgy, amelyet a házasság vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése előtt vagy annak tartama alatt szereztek. Az 1985. évi törvény 9. §-a meghatározza azokat az elveket, amelyeket figyelembe kell venni a házasság felbontása vagy a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetése esetén a vagyoni viszonyok rendezésekor. Ezek az elvek segítséget nyújtanak annak eldöntésében, hogy a házassági vagyont egyenlően kell-e megosztani a felek között, vagy az egyik házastársnak vagy élettársnak nagyobb részt kell-e juttatni, mint a másiknak.

3.7 Öröklés, végintézkedések

Törvényes – vagyis végintézkedés hiányában történő – öröklés esetében a végrendelezőnek az elhalálozás időpontjában fennálló lakóhelye szerinti jog alkalmazandó az ingó vagyon öröklésére, míg ingatlan vagyon öröklésére azon ország joga irányadó, amelyben az adott ingatlan található az elhalálozás időpontjában. Ugyanezek a szabályok érvényesek a „törvényes jogokkal” (vagyis bizonyos családtagok azon joga, hogy az elhunyt hagyatékából

részesüljenek, amely végintézkedéssel nem zárható ki) kapcsolatban is. Mind a törvényes, mind a végintézkedésen alapuló örökléskor figyelembe kell venni a törvényes jogokat. Megjegyzendő, hogy a hatályos skót törvények szerint törvényes jogok csak az ingó vagyontól származnak, ezért csak akkor lehet azokra hivatkozni, ha az örökhagyó lakóhelye a halálakor Skóciában volt. Végintézkedésen alapuló öröklés esetében a végrendelező végintézkedési képességére a végrendelezőnek a végintézkedés megtételekor fennálló lakóhelye szerinti jog alkalmazandó az ingó vagyont tekintetében, míg ingatlan vagyont tekintetében az ingatlan fekvési helye szerinti ország joga irányadó.

A végintézkedésről szóló 1963. évi törvény alapján végintézkedés akkor tehető érvényesen („alakilag érvényes”) (például megfelelő formában, megfelelő számú tanú előtt tették a végintézkedést), ha megfelel az alábbi belső jogok bármelyikének: a végintézkedés megtételének helye (az aláírás és a tanúkkal hitelesítés helye) szerinti jog; a végintézkedés megtételekor a végrendelező lakóhelye, szokásos tartózkodási helye vagy állampolgársága szerinti ország joga; az elhalálozás időpontjában a végrendelező lakóhelye, szokásos tartózkodási helye vagy állampolgársága szerinti ország joga. Ingatlan tekintetében a végintézkedés alakilag akkor is érvényes, ha megfelel az ingatlan fekvési helye szerinti ország jogának.

Ingó vagyont tekintetében a végintézkedés rendelkezései akkor érvényesek és végrehajthatók („anyagi jogilag érvényesek”) (például a hagyatékból végintézkedéssel érvényesen juttatható örökrésszel kapcsolatos korlátozások), ha megfelelnek a végrendelezőnek az elhalálozás időpontjában fennálló lakóhelye szerinti jognak. Az ingatlan vagyontól való végintézkedés anyagi jogilag akkor érvényes, ha megfelel azon ország jogának, amelyben az adott ingatlan található az elhalálozás időpontjában.

A végintézkedést a végrendelező szándékának megfelelő jog alapján értelmezik, és ez a szándék lehet kifejezett vagy a végintézkedés szövegéből kikövetkeztethető. Egyéb esetben azt kell vélelmezni, hogy ez a jog a végrendelezőnek az elhalálozás időpontjában fennálló lakóhelye szerinti jog az ingó vagyont tekintetében. Ez a szabály feltehetőleg az ingatlanokra is vonatkozik. Kivételes esetekben – amikor a végintézkedés nem jelöl meg egyértelműen jogot – a végrendelezőnek az elhalálozás időpontjában fennálló lakóhelye szerinti jogot alkalmazzák.

Megjegyzendő, hogy az 1963. évi törvény 4 §-a így rendelkezik:

„A végintézkedés értelmezését nem módosíthatja az a körülmény, hogy a végrendelező lakóhelye megváltozott a végintézkedés megtétele után.”

A végintézkedés visszavonásának anyagi jogi érvényességét a végrendelezőnek a visszavonás időpontjában fennálló lakóhelye szerinti jog határozza meg ingó vagyont tekintetében, míg ingatlan vagyont tekintetében az ingatlan fekvési helye szerinti jog, ha a visszavonás érinti az adott vagyontárgyat. Az a végintézkedés, amely egy korábbi érvényes végintézkedést vagy egy korábbi érvényes végintézkedés valamely rendelkezését kívánja visszavonni, akkor tekinthető alakilag érvényesnek, ha a korábbi végintézkedést visszavonó végintézkedés megfelel bármely olyan ország jogának, amelyben úgy tekintették volna, hogy megfelelően tették a visszavont végintézkedést vagy rendelkezést.

3.8 Ingatlan

A dolog fekvési helye szerinti jog határozza meg, hogy az adott vagyontárgy ingó vagy ingatlan vagyontárgynak minősül-e.

Ingatlan esetében az alkalmazandó jog az ingatlan fekvési helye szerinti jog. Ez az ügylettel kapcsolatos minden kérdésre vonatkozik, ideértve a cselekvőképességet, az alaki követelményeket és az anyagi jogi érvényességet. Megkülönböztetik a földterület vagy más ingatlan átruházását, az átruházásra irányuló, a felek jogait és kötelezettségeit szabályozó szerződéstől – ez utóbbira az alkalmazandó jogra vonatkozó külön szabályok irányadók (különösen a Róma I. rendelet alapján).

A materiális ingó vagyontárgyak esetében annak a helynek a joga irányadó, ahol a vagyontárgy a tulajdonjogot érintő esemény bekövetkezésének időpontjában volt. Skóciában általában érvényesnek ismerik el az említett általános szabály szerint megszerzett materiális ingó vagyontárgyak tulajdonjogát. A szerződéses kérdéseket természetesen a Róma I. rendelet szabályozza.

3.9 Fizetésektelenség

Az Egyesült Királyságban alkalmazandó a fizetésektelenségi eljárásokról szóló 1346/2000/EK tanácsi rendelet, amely meghatározza a vonatkozó szabályokat azokban az eljárásokban, amelyekben az adósságot a vagyona feletti rendelkezési jogától teljes mértékben vagy részlegesen megfosztják, és felszámolót jelölnek ki, ha az adós fő érdekeltjei egy uniós tagállamban (Dánia kivételével) találhatóak. Ha a skót bíróságok rendelkeznek joghatósággal (ez az eset áll fenn, ha az adós fő érdekeltjeinek központja – amelynek a bejegyzett székhelyet kell vélelmezni – Skóciában található), akkor a skót jogot kell alkalmazni.

Az 1346/2000/EK rendelet hatálya alá nem tartozó esetekben a skót jogot kell alkalmazni, ha a skót bíróságok rendelkeznek joghatósággal és gyakorolják is azt.

Utolsó frissítés: 07/06/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.